

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології
факультет № 6**

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни **«Тактика окремих слідчих (розшукових) дій»**
обов'язковий компонент освітньої програми другого (магістерського) рівня
вищої освіти

Галузь знань: 26 *«Цивільна безпека»*

Спеціальність: 262 *«Правоохоронна діяльність»*

за темою:

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ОКРЕМИХ ВИДІВ ОБШУКУ

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 11 від 21 грудня 2023р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол № 12 від 20 грудня
2023р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол № 11 від 20 грудня 2023р.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету Протокол № 12 від 04.12.2023 р.

Розробник:

Доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 кандидат юридичних наук, доцент Заяць Д.Д.

Рецензенти:

Голова Київського районного суду м. Харкова, доктор юридичних наук, доцент Шаренко С.Л.

Професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Степанюк Р.Л.

План лекції:

1. Психологічні основи обшуку
2. Тактичні прийоми обшуку та критерії їх допустимості
3. Тактичні комбінації, які застосовуються під час обшуку
4. Використання науково-технічних засобів у ході обшуку

Література

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярської ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>
2. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>
3. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

Текст лекції

1. Психологічні основи обшуку

Обшук – примусова слідча дія, що полягає в обстеженні об'єктів чи окремих громадян з метою пошуку і виїмки схованих предметів і документів, які мають доказове значення для розкриття злочину. Порядок його проведення регламентується ст.ст. 234, 235, 236 КПК України. Від інших слідчих дій обшук відрізняється своїм примусовим та пошуковим характером.

Примусовий характер полягає в тому, що обшук може бути здійснено і без згоди обшукуваної особи. Під час обшуку слідчий має право відкривати зачинені приміщення і сховища, якщо власник відмовляється зробити це сам. Здійснення обшуку пов'язане з вторгненням до сфери особистих інтересів особи, а також з певним обмеженням конституційних прав громадян та недоторканість особи та житла і тому потребує суворого дотримання регламентованого законом порядку проведення цієї слідчої дії.

Пошуковий характер насамперед полягає в тому, що ця слідча дія спрямована на відшукування матеріалізованої інформації, яка стосується події злочину та має значення для повного, всебічного та об'єктивного розслідування кримінального правопорушення. Особливість в тому, що слідчий не має вичерпної інформації про об'єкт пошуку та його місцезнаходження. Зазвичай, об'єкт пошуку конкретно слідчому невідомий, він має про нього уявлення у загальних рисах, однак, місцезнаходження його приблизно відоме.

Підставою для прийняття слідчим рішення про проведення обшуку є наявність достатніх даних, які дають можливість слідчому вважати, що у певному місці або у певної особи знаходиться певна річ або предмет, які мають значення для кримінального провадження, або переховується особа, яка вчинила злочин. Під достатніми даними розуміються відомості, що містяться у показаннях свідків, потерпілих, підозрюваних, обвинувачених, у протоколах слідчих (розшукових) дій, заявах і повідомленнях громадян, а також були отримані в ході оперативно-розшукової діяльності.

Особа, яка здійснює обшук, повинна добре знати процесуальні вимоги та тактику його проведення, володіти відомостями про методичні рекомендації, що стосуються обшуку на різних об'єктах та при різних слідчих ситуаціях, знати можливості науково-технічних засобів, що використовуються при обшуку та мати відповідні практичні навички їх застосування.

Успішна підготовка до проведення обшуку передбачає перш за все не тільки отримання максимальної інформації про предмет пошуку і місце, де буде проводитися обшук, але й про індивідуальні особливості обшукуваної особи. Це дозволить правильно організувати і здійснити прибуття на місце обшуку, проникнути в обшукуване приміщення.

В ході підготовки до проведення обшуку і під час його проведення слід пам'ятати, що особа, у якої проводиться обшук, може маскувати свою поведінку, яка може виражатися у двох формах – пасивній і активній.

Пасивна форма передбачає вибір лінії поведінки, за якої обшукувана особа намагається виключити контакти з ним: мовчання; знаходження в одному місці; відсутність бажання показати те, що цікавить слідство; дає односкладні відповіді та запитання.

Активна форма маскування спрямована на імітацію активного втручання в роботу слідчого чи бажання допомогти при обшуку, створення ситуації, що свідчить про відсутність об'єктів пошуку. Для подібної поведінки характерні: відволікаючі бесіди та постановка каверзних запитань; пропозиція обшукати окремі приміщення; відволікаючі маневри, що містять заздалегідь вигадані обшукуваними інсценування (втрата свідомості, істерика, серцевий напад, наявність у приміщенні хворого тощо); створення конфліктної ситуації, що дезорганізує роботу слідчого.

Знання психологічних особливостей обшукуваного полегшує процес пошуку схованих об'єктів. Під час проведення обшуку слід знати, що:

- 1) завбачлива, акуратна людина ховає все ретельно і подалі від себе;
- 2) самовпевнена і легковажна людина не буде витратити час на облаштування складних схованок;

3) неуважна і лінива людина навіть при облаштування простої схованки може допустити помилки, що допоможуть швидко виявити розшукуваний об'єкт;

4) жадібна і недовірлива людина все ховає близько від себе, щоб у разі чого можна було швидко перевірити чи на місці те, що сховане;

5) боязка людина навпаки, ховає все подалі, вживає перестраховальних заходів.

На вибір місця приховування та прийомів приховування впливають професійні та інші навички обшукуваного, які проявляються у тому, що:

1) при підшукуванні чи спеціальному обладнанні тайника він використовує свої професійні знання, в тому числі й ті, що являються результатом хобі, а також з використанням інструментів і матеріалів, що у нього є (більш ймовірно, що столяр обладнає тайник в дерев'яних конструкціях, будівельник – у стіні, радіоелектронік – в побутових радіотехнічних приладах, сантехнік – у санвузлі, бджолярі – у вуликах, автолюбитель – у автомобілі, садівники – у землі на присадибній ділянці);

2) фізично сильні та умілі люди можуть обладнати тайник у важкодоступних місцях, закопати на велику глибину в землю тощо;

3) все перераховане стосується і родичів обшукуваного, а також осіб, які з ним проживають.

Під час приховування предметів, що викривають особу, слід враховувати низку психологічних особливостей людини. Серед них:

1) в якості місць приховування інколи вибирають об'єкти, що можуть викликати почуття відрази у слідчого (унітаз, смітник, брудна білизна тощо);

2) об'єкт може бути поміщений там, де під час обшуку, на думку обшукуваного, посоромляться детально досліджувати (ікони, постіль хворого тощо) або в об'єктах, призначення яких ніяк не пов'язується з використанням їх у якості тайника;

3) ховаючи документ серед інших однорідних предметів, наприклад в книгах, береться в розрахунок, що однорідні предмети будуть переглядатися в

певному порядку, і тому зазвичай вибирають предмети, що стоять всередині чи ззаду;

4) предмети інколи можуть бути поміщені майже відкрито в розрахунку на те, що у настільки доступних місцях слідчий їх шукати не буде;

5) розшукуваний предмет може бути замаскований під малоцінний предмет і поміщений відкрито; виявити таку підробку можна тільки шляхом детального огляду і попереднього дослідження. Важливим є факт зберігання даного предмету в зазвичай не призначеному для цього місці.

Велике значення має сама поведінка слідчого чи особи, яка проводить обшук. Так, ознака невпевненості у поведінці слідчого може бути помічена оточуючими і різко знизити активність дій учасників обшуку. Навіть у тому випадку, коли слідчому впродовж тривалого часу не вдається досягнути позитивних результатів обшуку, він повинен стримувати свої емоції, не допускати будь-яких висловлювань чи інших дій, що можуть негативно вплинути на хід обшуку. З цією метою слідчому рекомендується:

1) намагатися бути врівноваженим і не проявляти своїх емоцій з приводу тривалої відсутності яких-небудь результатів;

2) в ході обшуку уникати будь-яких висловлювань щодо результатів обшуку;

3) намагатися своєю поведінкою показати обшукуваному, що, не дивлячись ні на які труднощі, сховане буде знайдене;

4) не зупинятися перед проведенням обшуку у складних умовах, маючи з цією метою спецодяг та потрібні технічні засоби.

У слідчого повинна бути вироблена підвищена орієнтуюча реакція на все те, що, на думку обшукуваної особи, демобілізує пошукову діяльність. Наприклад, виявлення схованки (тайника) може викликати зупинення подальшого пошуку. Знаючи це, злочинець може облаштувати неправдиву, пусту схованку, поміщаючи в неї предмети, що не мають доказового значення.

З метою забезпечення найбільш ефективного проведення обшуку з психологічної точки зору можна запропонувати слідчому доцільно дотримуватися таких загальних правил:

- а) не слід приступати до обшуку дуже стомленим;
- б) не слід допускати конфліктів з обшукуваним, а також не допускати панібратського відношення до нього;
- в) слід усунути всі відволікаючі фактори (непотрібне ходіння, сторонні розмови тощо);
- г) не слід починати огляд нового об'єкту не закінчивши повне обстеження попереднього;
- д) при появі ознак стомленості потрібно робити невеликі перерви.

2. Тактичні прийоми обшуку та критерії їх допустимості

Без використання тактичних прийомів і технічних засобів важко відшукати тайник, обладнаний в приміщенні. До створення тайника, як правило, не залучаються сторонні люди, їх роблять власними силами, спираючись на свої професійні знання та навички. Тому слід пам'ятати, що при обшуку повинні враховуватися не тільки конкретні умови того приміщення, де може бути обладнаний тайник, але й, як зазначалося вище, професійні знання, вміння та навички обшукуваної особи.

Узагальнення практики проведення обшуків з урахуванням психології того, хто ховає, дозволяє назвати певні місця, де частіше всього ховають розшукуване, а також вказати окремі ознаки, що говорять про можливість використання цих місць в якості сховищ. В основному для обладнання сховищ (тайників) у приміщенні використовують:

- 1) підлогу чи стелю; 2) стіни чи перегородки приміщення; 3) підвали, горища, погребі, фундамент будівлі; 4) балкони та лоджії; 5) сходову клітку;
- б) санітарно-технічне обладнання, вентиляційні шахти, опалювальні системи.

Схованки *під поверхнею підлоги* частіше всього розміщують біля стін чи під меблями (диваном, сервантом, шафою тощо). *На це можуть вказувати:*

а) ознаки розкривання на плінтусах, так як без їх зняття вилучити цілу дошку підлоги неможливо; б) вм'ятини між дошками чи паркетними дощечками від інструмента, що використовувався для розкриття підлоги; в) виявлення дошки, що складається із декількох кусків; г) відсутність між деякими дошками чи паркетними дощечками так званого «пазового бруду»; д) кріплення деяких дощок цвяхами, шляпки яких відрізняються від інших цвяхів, використаних для кріплення; е) похитування чи невелике прогинання дошки чи паркетних дощечок під вагою того хто йде; є) різниця у відтінках фарби окремих частин підлоги; ж) додаткове кріплення якоїсь частини лінолеуму цвяхами і навпаки – не прикріплення якоїсь частини, коли всі інші прикріплені; з) нещільне кріплення керамічних плиток підлоги, відсутність між ними «пазового бруду», інший характер кріпильного розчину; і) відсутність пилу при сильному запиленні всього іншого простору або навпаки, сильне запилення чи забруднення якоїсь ділянки; к) місця, на яких чи недалеко від яких, стоїть обшукуваний, особливо тоді, коли він змушений зійти з цього місця, але знову повернувся туди через деякий час.

Для сховища (тайника) може бути використаний простір всередині *порожнистих стін чи перегородок*. На їх використання можуть вказувати:

а) значні відмінності між товщиною однієї зі стін з аналогічними (це встановлюється в результаті проведення зовнішніх та внутрішніх вимірів); б) виготовлення однієї стіни з іншого матеріалу; в) випуклість чи ввігнутість частини поверхні стіни; г) відмінності у фарбуванні та штукатурці стіни чи наклеювання на неї шпалер; д) коливання під натиском наличників на вікнах і підвіконниках; е) сліди, що вказують на повторне кріплення чи заміну облицювальної плитки; є) відмінність кладки стінки або інший характер швів між цеглинами; ж) різна люмінесценція окремих ділянок стіни під впливом ультрафіолетового освітлювача; з) для дерев'яних перегородок – наявність тих же ознак, що й для підлоги.

Найпростішим способом дослідження підозрілих місць у стінах є їх простукування молотком, причому по цегляній чи кам'яній кладці наносять досить сильні удари, що при наявності пустоти може призвести до здвигу цеглини всередину. Крім того, для виявлення нерівностей – стіни прощупують, а також застосовують металошукачі чи ультрафіолетові освітлювачі. Особливо уважно досліджують ділянки стіни за картинами, шафами та іншими меблями, простір під підвіконниками та за опалювальними приладами, ділянки стіни під обшивкою дверних коробок.

Для перевірки чи немає *сховищ у підвалах, погребях, на горищі, у фундаменті будівлі*: а) встановлюють шляхом вимірювання розбіжність між внутрішніми та зовнішніми розмірами підвальної частини будівлі; б) шукають місця, де відсутній пил та павутиння на фоні загальної забрудненості (особливо ділянок між балками і настилом, нижніми частинами фундаменту); в) встановлюють неоднорідності цегляної кладки, штукатурки, цементу; г) виявляють менш щільні місця земляної підлоги підвального приміщення; д) шукають у благоустроєних підвалах ті ж ознаки, що й у житлових приміщеннях.

З метою перевірки використання в якості сховищ *санітарно-технічного обладнання, вентиляційних шахт та опалювальних систем* оглядається:

а) середина водозливного бачка, простір за і під ним; б) простір за радіатором центрального опалення, за і під ним; в) вентиляційні шахти, димоходи, сміттєпровід; г) пустоти в пічках, простір за ними; д) виявлені пустоти під залізними листами, що прибиті перед пічкою.

Перевіряючи дані об'єкти звертають увагу чи не підвішене що-небудь в них або за ними, знімають вентиляційні решітки. Пічки досліджують аналогічно стінам.

Прикметами облаштування сховища *на відкритій місцевості* можуть бути:

а) відмінність верхнього шару ґрунту на конкретній ділянці від оточуючого середовища; б) сліди ґрунту на траві; в) наявність на території каменю чи іншого предмету, який може бути знаком для того, хто облаштував тайник; г) сліди невинновданого переносу на нове місце яких-небудь предметів

(ящиків, бочки, купи сміття); д) посадка нових насаджень в місці, що для цього не підходить; е) неможливість побачити цю ділянку з боку інших присадибних ділянок, з вікон прилягаючих будівель тощо.

Детальному огляду під час обшуку на відкритій місцевості підлягають колодязі, бочки з водою чи інші ємності її зберігання, вигрібні чи сміттєві ями.

При обшуку *транспортного засобу* досліджуються не тільки звичайні місця зберігання (багажник, салон, ящик в передній панелі), а й приховані порожнини (за обшивкою дверей, за спинками сидіння і під самим сидінням, під ковриками, за бензобаком, за запасним колом та в ньому); прощупується та проколюється голкою сидіння та оббивка стелі; перевіряються порожнини, що є за рефлектором фар, в задніх ліхтарях, за внутрішньою обшивкою багажника, в порогах і над колісними арками. Обшук в автомобілі рекомендується проводити, по можливості, за участю спеціаліста-автотехніка. Якщо є підозра, що в автомобілі перевозять наркотики чи інші специфічні речовини, бажано залучати кінолога з собакою.

До кола загальних тактичних прийомів обшуку, відносяться єдине керівництво діями всіх учасників обшуку і чіткий розподіл та виконання ними своїх обов'язків у відповідності із поставленим слідчим завданням.

Обшук обов'язково проводиться у присутності двох понятих. На розсуд слідчого у ньому можуть приймати участь спеціалісти, технічні помічники, кінолог з собакою, оперативні працівники. Не рекомендується слідчому проводити обшук без оперативного працівника. У випадку, якщо обшук проводиться вночі і знайти понятих на місці буде складно (а інколи й неможливо) – їх беруть із собою. До обшуку можуть залучатися підозрюваний, свідки та потерпілі, оскільки вони можуть вказати де заховані речі.

Головною вимогою є те, що слідчий до прибуття на місце обшуку повинен провести інструктаж його учасників. Перш за все, це стосується: 1) способу проникнення на об'єкт; 2) охорони місця обшуку і попередження можливості обшукуваному чи іншим особам, які знаходяться на місці обшуку, зникнути з місця обшуку, спілкуватися між собою, передати інформації на

зовні; 3) прийняття заходів для збереження слідів, виявлених на місці обшуку; 4) способів підтримання зв'язку один з одним, а також зв'язку з іншими групами; 5) порядку взаємодії учасників обшуку між собою.

3. Тактичні комбінації, які застосовуються під час обшуку

Враховуючи, що особа, яка переховується, може чинити збройний опір, під час обшуку, як правило, повинні приймати участь спецпідрозділи чи співробітники Національної поліції. Бажано використовувати при цьому службово-розшукову собаку, особливо якщо пошук ведеться у важкодоступних місцях.

З метою виявлення трупа чи його частин під час обшуку можуть використовуватися такі прийоми: 1) дослідження шляхом зондуванням, бурінням всіх потаємних місць чи замаскованих місць (ознаки захоронення ті ж самі, що і при обладнанні в землі сховищ); 2) зондування і буріння в підвалі, погребі, сараї, виявлення наявної там підлоги; 3) дослідження баграми вигрібних та сміттєвих ям, викачування води з колодязів чи невеликих водойм, що є на території, де проводиться обшук; 4) зондування ділянок з клумбами, недавно насадженими деревами чи кущами; 5) використання службово-розшукових собак; 6) використання металошукача, якщо є припущення, що на трупі чи поруч з ним можуть знаходитись металеві предмети; 7) використання ультрафіолетового освітлювача з метою виявлення слідів крові розчленованого чи знищеного трупа.

Повторний обшук проводиться у тих випадках, якщо:

1) первинний обшук був проведений за несприятливих умов; 2) залишилися необстеженими окремі ділянки приміщення, відкритої місцевості, предмети (первинний обшук був проведений неякісно); 3) первинний обшук не дав позитивних результатів, однак є підстави вважати, що розшукувані предмети можуть там знаходитись, оскільки їх бачили там після обшуку.

На підготовчому етапі до повторного обшуку доцільно: ознайомитися з плануванням обшукуваного об'єкту; визначити, які місця придатні для

обладнання схованки; відмітити на плані ті місця, що були оглянуті під час первинного обшуку; проаналізувати протокол первинного обшуку та врахувати недоліки, що були допущені; з'ясувати, які науково-технічні засоби необхідно підготувати для обшуку; визначитися з колом учасників обшуку. На робочому етапі повторного обшуку всі предмети на обшукуваному об'єкті потрібно дослідити заново.

4. Використання науково-технічних засобів у ході обшуку

Під час проведення обшуку можуть застосовуватися різноманітні пошукові, допоміжні та вимірювальні засоби, інструменти, спецодяг, засоби упакування. До пошукових засобів в першу чергу відносяться: щупи, бури, магнітні шукачі, трали, металошукачі, ультрафіолетові освітлювачі, пристрої для виявлення золота, трупів тощо. До допоміжних – освітлювальні прилади, інтроскоп, дзеркало, лупи. До вимірювальних – рулетка чи лінійка.

Щупи різних видів застосовуються для пошуку предметів, що знаходяться у м'яких меблях (диванах, кріслах, матрацах), землі, снігу, різноманітних сипучих (крупа, мука, цукор) та в'язких речовинах, консервації. Найпростіший щуп являє собою тонку стальну спицю, довжиною 50 см з загостреним кінцем і ручкою у вигляді зігнутого кільця. Досліджувані об'єкти проколюються щупом, причому відстань між уколами повинна бути меншою ніж передбачуваний розмір розшукуваного предмету.

Ручний бур призначений для буріння отворів у ґрунті та отриманні експериментальних зразків при проведенні пошукових робіт. В комплект пересувної криміналістичної лабораторії входить бур «АМ-16». Він складається з трубчастої штанги та бурового стакану. Загальна довжина такого буру 180 см. Вміст порожнини бурового стакану, а також збільшення чи зменшення зусиль при проведенні буріння можуть вказувати на перепону і її характер чи навпаки – на наявність більш рихлого ґрунту.

Магнітні шукачі використовуються для пошуку предметів, які повністю чи частково виготовлені із магнітних металів (заліза, чугунку, сталі, нікелю тощо) і знаходяться в траві, снігу, воді чи інших речовинах, вигрібних ямах з нечистотами, ополонках тощо. Цей прилад може бути використаний для пошуку предметів з магнітних металів, що знаходяться на невеликій глибині (3-5 см) в піску, пилі, золі, опалому листі тощо.

В комплект науково-технічних засобів криміналіста входить складний проволочений трал з зоною охоплення 65 см. Трал використовують у випадках наявності на обшукуваній території водоймищ, що дозволяє виявити труп чи його частини, що знаходяться у воді, виявити предмети одягу, взуття та інші об'єкти. Для обслідування водоймищ, колодязів, вигрібних ям, а також підльодного пошуку через ополонку трал можна прив'язати до шеста. Це набагато ефективніше ніж використання багра, тому що полоса охоплення у трала значно більша.

Металошукачі використовуються для пошуку предметів, що повністю чи частково виготовлені із будь-якого металу, в тому числі можуть бути виявлені предмети, що знаходяться в тайниках, закопаних у землю, захованих у Мемель, стіни, знаходяться у снігу, траві, воді. Металошукачі діють по принципу звукової індикації, тобто у випадку виявлення металічного предмету в навушниках оператора лунає специфічний звуковий сигнал.

На цей час використовуються портативні металошукачі зі світловим сигналом. Вони зручні для проведення особистого обшуку, перевірки ручного багажу. Про наявність металу сигналізує загоряння лампочки.

Електронно-оптичний перетворювач під час обшуку може бути використаний для того щоб прочитати текст, що виконаний олівцем, чорнилом, типографською фарбою, залитий чи замазаний фарбником чи кров'ю. Пристрій також може допомогти розрізнити матеріали, що зовнішньо однакові, але різняться за своїм складом. В деяких випадках можна розрізнити, що матеріал був перефарбований, а також встановити сліди порохової кіптяви на предметах одягу.

Використання під час обшуку ультрафіолетового освітлювача базується на тому, що багатьом речовинам властиво давати холодне світло під впливом ультрафіолетових променів. Причому більшість речовин мають свою, тільки їм притаманну по кольору і яскравості люмінесценцію. Ця властивість дає можливість виявити невидимі чи слабовидимі сліди крові, сперми, слини, клею, різних хімічних речовин, продуктів харчування тощо. Таким чином, під час обшуку ультрафіолетові освітлювачі можуть використовуватися не тільки для попереднього дослідження різних об'єктів, але й для пошуку тайників чи інших місць приховування різних предметів (частково наново пофарбованої стінки, переклеювання шпалер, нової штукатурки тощо).